

קובץ

האור לחיים

שנה רביעית

מאמרים ושיחות

מרן ראש הישיבה

הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת ויחי תשפ"א

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	
17:56	17:24	16:32*	י-ם
17:51	17:20	16:28	ת"א
17:50	17:19	16:28	חיפה
17:55	17:24	16:32	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 16:12

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**

052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת ויחי תשפ"א

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחרך" - חומש בראשית

1 יעקב אבינו לא מת

פניני אור החיים הקדוש:

6 סיבת עיכוב הגאולה

פרשה למעשה:

8 חכמתו של יעקב אבינו

12 בחדרי חדרים - פנימיות האדם

15 בך יבורך ישראל

17 צריך האדם להיות אמיתי מאוד-מאוד

15 לדבוק בקדושה גם בסביבה ירודה

15 "חסד של אמת" - לשם שמים

15 מעלת מצוות ביקור חולים

15 הצדיקים מתחזקים

15 ימי השובבים - ימים גדולים להתעלות

חנוך לנער:

23 כבוד ויחס מכובד גם לילדים

23 כוחו של חינוך

יעקב אבינו לא מת

"יִקְרָב בְּעֵינַי ה' הַמּוֹתֶה לַחֲסִידָיו", אם
לאחר פטירתם הם באים אליו יתברך
לעולם האמת?

וַיְכַל יַעֲקֹב לְצִוּת אֶת בְּנָיו וַיֵּאָסֶף רִגְלָיו
אֶל הַמּוֹטָה וַיִּגְוַע וַיֵּאָסֶף אֶל עַמּוּיו (בראשית
מט, לג).

אלא, תכלית הבריאה שברא הקב"ה
אינה רק כדי שאדם יגיע לגן עדן. לשם
כך לא היה צריך לברוא עולם מופלא
שכזה. תכלית

הגמרא (שבת לג ע"ב) מספרת, כי כאשר
יצאו רבי שמעון בר יוחאי ובנו מן
המערה, וראו אנשים החורשים
וזורעים את

הבריאה היא
שהאדם יחיה
בעולם הזה, יעסוק
בתורה ובמצוות,
ובכך יקדש את
גופו וחיייו בעולם
הזה ויהפוך אותם
מ ג ש מ י י ם
לרוחניים. ולכן

אם הפסוק מלמד
שיעקב אבינו לא מת,
אזי נופלות כל הקושיות.

כאשר הצדיק
שהגיע למעלות
נשגבות אלו נפטר

כמו שאומרים למי
שמקשה קושיות רבות
ואינו מבין: 'מקושיה לא

מתים'...

מן העולם, קשה הדבר על השי"ת.
כשהספיד מרן הרב שך זצ"ל את
המשגיח של ישיבת פוניבז' הגאון

אדמתם, אמרו:
"מניחין חיי עולם
ועוסקין בחיי
שעה?!" הם לא
הבינו כיצד יכול
האדם לעזוב את
נצחיות החיים
שלו - העולם
הבא, ולעסוק בחיי
שעה - חיי העולם
הזה.

מעתה נבוא
ונשאל, אם אכן עיקר החיים הם
בעולם האמת, מדוע קשה בעיני
הקב"ה סילוקן של צדיקים? מה טעם

בעניינים גשמיים, אלא מנצל את החיים למטרה מרוממת יותר. הוא חי 'למעלה מן הזמן'. הוא חי חיי נצח, עוד טרם נפרדה נשמתו מהמלבוש הגשמי שלה כאן, בעולם הזה.

מי שחי במטרה הזאת, דבר לא יפריע לו להשיגה. לא עוני, לא מחלה, לא מלחמה ולא כל קושי אחר. הוא כל העת דבוק בשכינה, מחובר לבורא עולם. כך הוא מרגיש התעלות אמיתית.

לפעמים הוא יושב בקור ולומד תורה, ואין הוא חש בקור כי הוא דבוק בשכינה. חז"ל (יומא לה ע"ב) מספרים על הלל הזקן, שלא הכניסוהו לבית המדרש, והוא עלה על הגג כדי להאזין לשיעורם של שמעיה ואבטליון. הקור העז והשלג הכבד שכיסה אותו, לא הפריע לו. הוא לא חש דבר, כי הוא חי חיי נצח. הוא עבר מהעולם הזה לעולם אחר. הוא כוסה בשלג בגובה שתי אמות, כל גופו קפא, אבל הוא נמצא באותה עת בעולם אחר.

זו המשמעות של בחירה בנצחיות. מי

הצדיק רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, אמר כי מי שמבין את משמעות החיים, יודע שישנן שתי אפשרויות: באפשרותו לחיות חיים חולפים, וגם אם יחיה מאה שנה ויותר, בסופו של דבר ימיו קצובים, ועם פטירתו מן העולם חולפים החיים והכל נגמר. אבל באפשרותו לחיות חיים נצחיים כאן, בעולם הזה, חיים שאינם מסתיימים לעולם. ההכרעה הגורלית הזאת בין שתי צורות החיים, נתונה בידי האדם. הוא זה המכריע כיצד לחיות כאן בעולם. האם הוא משקיע בחיים החולפים, הזמניים, או שהוא משקיע בחיים הנצחיים.

הדרך לזכות לחיי נצח, כרוכה בהבנת המושג 'נצח'. המושג 'נצח' אין פירושו זמן קצוב, אלף או אלפיים שנה, אלא אין לו גבולות. נצח נצחים. אדם חי בעולם הזה תשעים שנה, מאה שנה, ולאחר מכן הוא עובר ובטל מן העולם, אבל מי שמבין שהוא יכול לרכוש כאן בעולם חיי נצח, הוא לא יחליף אותם בחיים הרגעיים, הזמניים. הוא אינו משקיע את זמנו הקצוב

יעקב אבינו כל חייו היו צרות ורדיפות, ועם זאת הוא היה דבוק בשכינה. חי חיי נצח. ומהיכן הוא לקח את הדבקות הזאת? מהתורה הקדושה.

חז"ל אומרים (יומא כח ע"ב) כי האבות הקדושים קיימו את התורה כולה אף שעדיין לא ניתנה.

ומהיכן למדו זאת? בבית מדרשו של שם בן נח. אומנם מצוות רבות לא ניתן היה לקיים בפועל, אבל הם למדו את ספר הבריאה, ספר בראשית, כתבו אותנו במגילות ואותן העבירו לבניהם אחריהם.

גם בהיותם במצרים, למדו בני ישראל מאותן מגילות. כך מובא בחז"ל (שמות רבה ה, יח), שהיו בידם מגילות 'שהיו משתעשעים בהם משבת לשבת'. במגילות הללו נכתב כי הם אמורים להיגאל, ומכח הלימוד בהן האמינו כלל ישראל לדברי משה רבנו כי הם עומדים להיגאל - "וַיֵּאֱמֶן הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ כִּי פָקֵד ה' אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (שמות ד, לא). לימוד תורה הוא המחייב את האדם,

שבוחר בחיים הללו, אין דבר שיעמוד בפניו לקיים את המצוות וללמוד תורה.

יהודי המתגורר באילת סיפר לי, שבית הכנסת בו הוא התפלל היה רחוק מביתו מרחק של יותר משעה הליכה, וגם בחום הקיץ הכבד ביותר היה הולך כל שבת לבית הכנסת להתפלל. היום ברוך ה' יש למעלה משלושים בתי כנסיות באילת, כן ירבה וכן יפרוץ.

יהודי אחר המתגורר בקנדה סיפר לי שיש לו חבר שהוא מוהל, ולפעמים הוא מוזמן למול בשבת, בימי החורף, כאשר הטמפרטורה יכולה לרדת עד עשרות מעלות מתחת לאפס, ועם זאת הוא עושה את דרכו ברגל לקיים מצות מילה. הוא מרגיש שעוד רגע קט והוא קופא, הקור העז חודר לעצמותיו, אבל אז הוא נזכר במצוה שהוא הולך לקיים וגופו מתחמם, שוב אין הוא מרגיש את הקור.

זו הבחירה הנתונה ביד כל אחד ואחד, איזה חיים הוא רוצה לחיות.

שאלה. אם הפסוק מלמד שיעקב אבינו לא מת, אזי נופלות כל הקושיות. כמו שאומרים למי שמקשה קושיות רבות ואינו מבין: 'מקושיה לא מתים'.

ובכך הוא מתחבר אל הקב"ה. זה מה ששמר את כלל ישראל כל שנות הגלות, וזה מה ששומר אותו עד היום הזה.

אבל כדי למתק מעט את דברי חז"ל הקדושים, נבאר את כוונתם באומרים: "מה זרעו בחיים, אף הוא בחיים":

האדם במהלך שנות חייו, צריך לדאוג לדבר אחד - להמשכיות החיים שלו. במוקדם או במאוחר חייו יסתיימו, ועליו לחשוב מה יהיה לאחר תום חייו כאן בעולם הזה. האדם נועד לחיות חיים נצחיים. ואיך יוכל לחיות חיי נצח? אם במהלך שנות חייו ידאג האדם שצאצאיו ימשיכו בדרכו, ילמדו תורה, יקיימו מצוות ויתחזקו ביראת שמים, הרי שיש לו המשכיות.

אומר שלמה המלך ע"ה (משלי כב, ו): "חַנֵּף לְנַעַר עַל פִּי דְרָכּוֹ גַם פִּי יִזְקֵן לֹא יִסּוֹר מִמָּוֶנָה". גם אם יזקין האדם, לא יסור ה'נער' ממנו, אלא ימשיך בדרכו.

אם כך נוהג האדם בשנות חייו, הוא זוכה לחיים נצחיים. נשמתו פורחת

הגמרא (תענית ה ע"ב) אומרת: "יעקב אבינו לא מת".

שואלת הגמרא: "וכי בחינם ספדו ספדניא וחנטו חנטיא וקברו קבריא" - האם בחינם הוא נספד ונחנט ונקבר, הרי הכתוב אומר במפורש שספדו וחנטו אותו ולבסוף קברוהו.

מתרצת הגמרא: יש פסוק מפורש בנביא (ירמיהו ל, י): האומר שיעקב אבינו לא מת. נאמר שם: "וְאַתָּה אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב נֵאֵם ה' וְאֵל תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעַ מִרְחוֹק וְאֵת יִרְעָה מֵאַרְצֵי שְׁבָיִם", מקיש הוא לזרעו, מה זרעו בחיים אף הוא בחיים.

ולכאורה, מה מתרצת הגמרא על הקושיא, הרי סוף כל סוף קשה, וכי לחינם ספדו וחנטו וקברו אותו?

התירוץ הוא - פסוק גובר על כל

לפני פטירתו של יעקב אבינו הוא כינס את בניו וביקש לומר להם "את אֶשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים" (מט, א). באותה שעה הסתלקה ממנו רוח הקודש.

אמר להם יעקב אבינו: שמא חס ושלום יש ביניכם אחד שאין דעתו עם השי"ת?

"אמרו לו בניו: שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, אמרו כשם שאין בליבך אלא אחד כך אין בליבנו אלא אחד. באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד".

זכה יעקב אבינו שהיתה מיטתו שלמה, כל בניו המשיכו בדרכו, דרך הדבקות בהשי"ת, לפיכך "יעקב אבינו לא מת".

ומשגשגת כל הזמן וחיה בעולם האמת. הנה בנו הלך להתפלל, נכדו הניח תפילין, נכדתו בירכה ברכת המזון, כל זה נחשב חיים. "וְאֵתֶם הַדְּבָקִים בְּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכְּם הַיּוֹם" (דברים ד, ד). כאשר זרעו של האדם בחיים - והכוונה לחיים אמיתיים של דבקות בקב"ה - גם הוא בחיים בעולם האמת. אם הוא משאיר בעולם זרע קודש, הוא זוכה לחיים נצחיים.

יעקב אבינו שהשאיר אחריו שנים עשר שבטים קדושים וטהורים - "שְׁבִטֵי יְהוָה יְעֻדוּת לְיִשְׂרָאֵל" (תהלים קכב, ד) - עדות שהם בקדושתם, אזי "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים".

ובאמת אומרים חז"ל (פסחים נו ע"א), כי

סיבת עיכוב הגאולה

ענבים כי באמצעות היסורין יזככו הנפשות ויתבררו ניצוצי הקדושה כדרך שיתבררו באמצעות בחינת התורה אלא שזו מלאכתו נאה וזו מלאכתו בלתי נאה וגו'

ה"אור החיים" הקדוש מבאר פסוק זה על פי דברי הזוהר הקדוש (זוהר חדש פרשת בראשית), שכדי שיזכו ישראל להיגאל מהגלות הרביעית, זו גלות אדום בה אנו מצויים - צריך שתהיה בידם מצות לימוד תורה, כי בלי עסק התורה, יתעכב הגואל מלבוא.

דבר זה רמז הכתוב באומרו "כִּפְסֵי בַיִן לְבָשׂוּ" - כוחו של מלך המשיח בא מכך שישראל עוסקים ביניה של תורה, כמו שדרשו חז"ל על הפסוק בשיר השירים (ב, ד): "הִבְיֵאֲנִי אֶל בֵּית הַיָּיִן וכו'" - "אמרה כנסת ישראל: הביאני הקב"ה למרתף גדול של יין, זה סיני, ונתן לי שם דגלי תורה ומצוות ומעשים טובים, ובאהבה גדולה קבלתי אותם". הרי ש"יין" רומז

כִּפְסֵי בַיִן לְבָשׂוּ וּבָדָם עֲנָבִים סוּתָה (בראשית מט, יא).

כותב ה"אור החיים" הקדוש:

"יתבאר על דרך אומרם ז"ל (ז"ח פרשת בראשית) כי גלות ד' שבו יגלה הגואל העצום צריך שתהיה ביד ישראל מצוות עסק התורה וזולת זה יתעכב מבוא, ולזה רמז באומרו כִּפְסֵי וּבָדָם פִּירוּשׁ כִּי כוחו של המלך המצופה שילה שמו הוא בחינת עסק התורה שיתעסקו ישראל ביניה של תורה, ועיין מה שפירשו בפסוק (שהש"ד פ"ב) 'הביאני אל בית היין', ואמר כי באמצעותה יהיה לבושו שהוא כינוי למלכות נכון אליו ללבושו, ואומרו ובדם ענבים וגו' נתכוין לומר כי אם יגיע זמן הגאולה ולא ימצא יין פי' שאין בנו תורה תהיה הגאולה באמצעות עול ותוקף הגלות אשר יצידון האומות לישראל כאומרם ז"ל (סנהדרין צ"ג) כי כשיגיע קץ הנחתם ולא יהיה בישראל זכות לגואלם יעמיד להם מלך קשה כהמן וכו', והוא אומרו ובדם

התחלתי לבכות, שאלתי אותם האם הם רוצים לעבור ללמוד במקום אחר, והם אמרו לי שההורים מתנגדים אף שהם מאוד רוצים. אמר לי אחד הנערים בדמעות: "הרב תתפלל עלי, אני רוצה ללמוד בקדושה!". צריך רק לאסוף את הצעירים הללו ולהביאם ללמוד.

אנחנו צריכים להכין את ה'לגיון' של מלך המשיח. כאשר הוא יגיע, כולנו נרכין ראש לפניו ונאמר לו: 'מלכנו, רצוננו לשרת אותך!'

עצם הרצון שלנו להרבות עוד ועוד חיילים לתורה, כבר מקרב את הגאולה. כל אחד ואחד המתעסק בינה של תורה, בעמל התורה והפצתה בעולם, יש לו חלק בקירוב ביאת משיח צדקנו במהרה.

לתורה, ורק באמצעות התורה נוכל לזכות למלך המשיח, הרמוז במילה "לבושו", שהוא כינוי למלכות.

זה תפקידנו כיום, להרבות עוד ישיבות, עוד תלמודי תורה, עוד קהילות קודש שבעלי בתים יושבים ולומדים שם. כי אם רצוננו לקרב את ביאת הגואל, הרי זה רק בריבוי תורה.

יש 'רעב' לתורה. כמו שאמר הנביא (עמוס ח, יא): "הֲיֵהָ יָמִים בְּאִים נְאֻם ה' אֱלֹקִים וְהִשְׁלַחְתִּי רָעַב בְּאֶרֶץ, לֹא רָעַב לְלֶחֶם וְלֹא צָמָא לְמַיִם כִּי אִם לְשִׁמְעַת דְּבַרִּי ה'".

באו אלי נערים צעירים, בני שלוש-עשרה - ארבע-עשרה, ואמרו לי שרצונם ללמוד תורה. סיפרו לי כי הם לומדים בבתי ספר רחוקים מתורה, ושם זה ממש 'ג'ונגל', ה' ירחם.

חכמתו של יעקב אבינו

לך רשות להוציא את אביך מארץ מצרים! עליך לקוברו כאן!

כל זאת משום שאומנם נראה בעיניים שיוסף הוא הדמות השולטת במצרים, כולם כפופים למוצא פיו, אולם כל זה מתקיים רק משום שיעקב אבינו יושב בחדרו בארץ מרחקים, ומתפלל עליו שיזכה לכל זה!

כל מצרים כורעים ומשתחוים ליוסף, פרעה מורה לכל העם: "לכו אל יוסף וְאֵשֶׁר יֹאמַר לָכֶם תַּעֲשׂוּ" (שם נה). מהיכן מגיעה התהילה הזאת? מיעקב אבינו, היושב בארץ כנען ושולח לו אותה משם!

לא מעשיו של יוסף הם שגידלוהו, לא חכמתו ותבונתו הם שרוממוהו! הבכיות והתפילות של יעקב אביו - הן שגדלו והעלו את יוסף מעלה מעלה!

יעקב יודע, שלאחר פטירתו שוב לא יהיה קיים בעולם הכח שהביא ליוסף את המלכות. כבודו ירד, והאיש הגדול

וַיֹּאמֶר הַשְּׂבָעָה לִּי וַיִּשְׁבַּע לוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוּ וַיִּשְׂרְאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּצְפָּה (בראשית מז, לא).

למרות שיוסף כבר הודיע לאביו שימלא את בקשתו שלא לקוברו במצרים, וכמו שנאמר בפסוק הקודם: "וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֶעֱשֶׂה כְּדַבְּרֶךָ", מכל מקום יעקב מוסיף ומשביע אותו על כך.

ולכאורה הדבר טעון ביאור: ממה חשש יעקב אבינו, שלא הסתפק בהבטחתו של יוסף וביקש ממנו להישבע?

התשובה היא: יעקב אבינו ידע שלאחר פטירתו - שוב לא יותר כבודו של יוסף במקומו. כבודו ירד עד כדי כך שיתכן ולא יצליח לקבל רשות מפרעה להעלות ולקבור את אביו בארץ כנען.

ואף שיוסף הוא, הרי, השליט על כל הארץ, על פיו יישק כל דבר - פתאום יקום פרעה חדש ויאמר לו: לא! אין

אלא שזה גופא צריך להבין: מדוע על השבועה יעקב אבינו כן סמך? פרעה יכול, באותה מידה, לסרב גם לקיום השבועה, ולהורות ליוסף לעבור עליה, או לעשות לה התרה! פרעה ידע שאצל היהודים יש דבר כזה שמביאים עשרה אנשים ועושים התרת שבועה...

אלא, יעקב אבינו ידע שפרעה לא יכול לבקש מיוסף לעשות זאת! שכן, חז"ל מספרים שלפני כסאו של פרעה היו שבעים מדרגות, וכל מי שהיה יודע שפה היה עולה מדרגה. כשיוסף יצא מבית הכלא הוא עלה את כל שבעים המדרגות כי ידע שבעים לשון. כשהגיע למדרגה של פרעה, אמר לו בלשון הקודש: "שלום עליך אדוני המלך", אך פרעה לא הבין. או אז הסיק שיוסף יודע שפה אחת יותר ממנו.

וזה לשון חז"ל (פסיקתא פרשת ויחי פרק ו): "אמר ליוסף: 'השבע לי שלא תגלה הסוד, שלא יאמרו זה גדול מפרעה'". פרעו פחד שהמצרים יורידוהו

הזה, שפרעה וכל מצרים חייבים לו את חייהם, יצטרך לבקש רשות להוציא את אביו מארץ מצרים כדי לקבורו בארץ ישראל.

ובאמת, בתחילה היה יוסף מדבר באופן ישיר עם פרעה, ועתה, לאחר פטירת יעקב, הוא נאלץ לדבר על ידי שליחים, כפי שנאמר (ג, ד): "וַיְדַבֵּר יוֹסֵף אֶל בֵּית פַּרְעֹה לֵאמֹר אִם נָא מִצְאָתִי חֹן בְּעֵינֶיכֶם דַּבְּרוּ נָא בְּאָזְנֵי פַרְעֹה לְאמֹר".

יעקב חשש שפרעה יסרב לבקשתו של יוסף, וידרוש לקבורו במצרים. זה ביא לו הכנסה טובה, יבואו תיירים, יגיעו מטוסים ליום ההילולא של הצדיק...

משום כך יעקב לא הסתפק בהבטחתו של יוסף אלא ביקש ממנו להישבע! ובאמת מדויק בלשון הכתוב שפרעה משיב ליוסף (שם ו): "עֲלֶה וְקַבֵּר אֶת אָבִיךָ בְּאֶשְׁרֵי הַשְּׂפִיעָה", הרשות ניתנת לך רק בגלל השבועה. בלעדיה - לא הייתי נותן לך להוציא את אביך מכאן!

על שבועת אבי, כך אני עובר על שבועה שהשבעתני. מיד, "עֲלֵה וְקַבֵּר אֶת אָבִיךָ כַּאֲשֶׁר הִשְׁבִּיעֶךָ".

חכם עדיף מנביא. יעקב, בחכמתו, צפה בכל העתיד להתגלגל אחרי מותו, ובתועלת שתצמח לו מהשבועה, ולכן השביע את בנו יוסף.

ממלכותו ויעבירו אותה ליוסף... ויוסף, שבאמת לא חיפש להיות גדול מפרעה, נשבע לו על הדבר.

"כיון שהשביע יעקב את יוסף, שלח יוסף לפרעה: 'אבי השביעני לאמר' - אם אקיים שבועתי זו, אני עומד בשבועתך, ואם לאו, כשם שאני עובר

בחדרי חדרים - פנימיות האדם

כבר שבע-עשרה שנה. בפרק הזמן הזה הוא כבר הספיק לראות את יוסף, להיפגש איתו, ולדעת שהוא עומד בצדקותו. אפילו הגויים הרכינו ראשם אל מול יוסף הצדיק, ואפילו פרעה, האמגושי, הודה בפה מלא בצדקותו, ואמר: "הֲנִמְצָא כָּזֶה אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים בּוֹ" (בראשית מא, לח). התקיים בו מקרא מלא שדיבר הכתוב (דברים כח, י'): "וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יֵשׁ ה' נִקְרָא עָלֶיךָ".

וַיֹּאמֶר הַשֶּׁבַע לִי וַיִּשָּׁבַע לוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמְּטָה (בראשית מז, לא). יעקב אבינו חולה, הוא קורא ליוסף בנו ומשביע אותו שיקברו במערת המכפלה. או אז, "וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמְּטָה", מפרש רש"י: "על שהיתה מיטתו שלמה, שאין בה רשע, שהרי יוסף מלך הוא, ועוד שנשבה לבין הגויים, והרי הוא עומד בצדקו". פלא פלאות! יעקב אבינו חי במצרים

המיטה... שם הוא נמצא לבדו, רק הוא ואלוקים, והשאלה היא האם גם שם הוא קורא באותה הדבקות.

אחד מאדמור"י בית גור, היה מביא על כך את מאמר חז"ל (אבות ב, ה): "במקום שאין אנשים השתדל להיות איש" ומפרשו, שבמקום שיש אנשים אין זו חכמה להיות איש. כל אחד רוצה להיראות איש בעיני הבריות. החכמה הגדולה היא להיות איש במקום שאין אנשים!

יעקב הכיר וידע איך יוסף קורא קריאת שמע בציבור. בשבועה שנשבע לו יוסף התחדש לו איך יוסף קורא קריאת שמע על המיטה! איך יוסף מתנהג בסתר! התחדש לו "דקיים אורייתא בסתרא".

וכיצד יכול היה יעקב לבחון זאת באמצעות השבועה?

המצרים, מטבעם, היו מוציאים מפיהם צרורות של שבועות. כל משפט שני היו נשבעים בחיי אביהם, בחיי אמם ובחיי עצמם. השבועה

אם כן יש להבין, מה התחדש ליעקב אבינו עתה - בשבועה שנשבע לו יוסף - בנוגע לצדקותו, מה שלא היה ידוע עד עתה, שבהתייחס לגילוי הזה כתבה התורה "וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמֶּטֶה - עַל שֶׁהִיטָה מִיטָתוֹ שֶׁלְמָה שֶׁאֵין בָּהּ רִשְׁעִי" ויוסף "עומד בצדקו"?

הביאור בזה הוא על פי מה שכתב התרגום על הפסוק: "וַיִּפְּאֵז זְרַעֵי יַדְיָו" שנאמר בברכת יעקב ליוסף, וזה לשונו: "דקיים אורייתא בסתרא".

כלומר, כלפי חוץ בוודאי שיוסף היה נראה צדיק גמור. את זה בוודאי יעקב ראה, כשם שכולם ראו. מה שֶׁעֵינֵין את יעקב הוא, האם גם בסתר, בהדרגה חדרים - גם שם יוסף עומד בצדקותו ומקיים את התורה בדקדוק.

בספרים מובא, שאדם אינו נמדד בקריאת שמע שהוא קורא בציבור, בבית הכנסת. שם בוודאי הוא קורא אותה בדבקות, כי כולם מסתכלים עליו. אדם נמדד בקריאת שמע שעל

חז"ל אומרים, שכאשר יעקב ביקש מיוסף להישבע לו הזדעזעו כל אבריו! מתוך כך נוכח יעקב לדעת, שאף על פי שיוסף נשבה בין הגויים, שנשבעים על ימין ועל שמאל, עדיין יש לו יראת שמים, והוא ירא להוציא מפיו שבועה לפני ה'.

זוהי התפיסה המחודשת לה זכה יעקב באמצעות השבועה: לראות את צדקותו הפנימית של יוסף, את יראת השמים האמתית, ולא רק את מה שנראה כלפי חוץ.

היתה מזולזלת בעיניהם.

והנה יוסף, שהיה עוסק במסחר התבואה של מצרים, אך טבעי היה לו ערך השבועה וחומריתה היה קצת פחות בעיניו. סוף כל סוף, מי ששומע כל כך הרבה שבועות מתגלגלות מהפה יכול להצטנן במקצת.

משום כך ביקש יעקב אבינו להשביע את יוסף, כדי להיווכח כיצד הוא מתייחס לשבועה, שהיא דבר שבינו לבין אלוקיו.

בן יבורך ישראל

ממנשה. 'ויאמר מי אלה' - מהיכן יצאו אלו שאינן ראויין לברכה".

יעקב אבינו ראה ברוח הקודש, כי עתידים לצאת מאפרים ומנשה צאצאים שאינם ראויים, וחשש שמא יש בהם שמץ פסול.

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה. וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָבִיו בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹקִים בְּנֵה (בראשית מח, ה-ט).

פירש רש"י: "וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף" - ביקש לברכם ונסתלקה שכינה ממנו, לפי שעתיד ירבעם ואחאב לצאת מאפרים ויהוא ובניו

הזמן שמא תיפול חלילה ברשת הטומאה של מצרים, והנה זכיתי לראות שלא רק אתה נשארת בקדושתך, אלא "והנה הרָאָה אֶתִּי אֱלֹקִים גַּם אֶת זְרַעְךָ" (שם). בדרך כלל יש ירידת הדורות והילדים יורדים קצת מדרגת ההורים, אבל בניך נשארו בקדושתם וטהרתם.

ובמה בירכם יעקב אבינו?

אמר להם: "כִּפָּה יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל לְאֹמֶר יִשְׁמְךָ אֱלֹקִים כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה" (מח, ט), כלומר, בכל הדורות יברכו כלל ישראל את ילדיהם, שיהיו כמו אפרים ומנשה.

ולכאורה קשה, הרי כל שבטי י-ה היו קדושים וטהורים ובמה התייחדו אפרים ומנשה שמברכים לדורות את הילדים שיהיו כמותם?

ברם השבטים היו כל הזמן עם אביהם יעקב, ואין בכך כל פלא שנותרו בקדושתם. לעומתם אפרים ומנשה גדלו במצרים, בגלות, בין הגויים, בארץ הטומאה. לכאורה לא היה להם

השיב לו יוסף: חס ושלום, "בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹקִים בְּזֶה", ופירש רש"י: "הראה לו שטר אירוסין ושטר כתובה", להוכיח לו שהכל נעשה כדת וכדין, ואין בהם כל פסול.

יש אומרים בדרך בדיחותא: מעשה באדם ירא ושלם, שבנו נסע לארצות הברית והתחתן שם. יום אחד שלח לאביו כרטיס טיסה כדי שיבוא לבקרו ויכיר את בני משפחתו. האב נסע לארצות הברית ובאו הנכדים לראותו, כאשר הם לבושים בבגדים אמריקאים.

שאל האבא את בנו: "מי אלה הבנים הללו? מדוע הם נראים כך?"

השיב לו הבן: "אלו הבנים שלי. וכי אתה חושב שכאן זה ירושלים? בני הם אשר נתן לי אלוקים בזה - כאן באמריקה, וכי מה אני יכול לעשות..."

בני יוסף הצדיק, גם בתוך מצרים נותרו קדושי עליון ולא סרו מן הדרך, שהרי אומר יעקב: "אֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה בְּרָאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יְהִיוּ לִי". "רָאָה פְּנֵיךָ לֹא פָלַתִּי" (בראשית מח, ה-יא) - חששתי כל

למדו ממעשי מצרים ונתרו קדושים וטהורים.

לכן אמר יעקב אבינו ברוח קדשו: "בְּרַךְ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל", עם ישראל יברכו לדורות עולם את הילדים, שגם אם יהיו בגלות ומסובבים באויבים ומכשולים, ישארו בקדושתם ובטהרתם, כאפרים וכמנשה בארץ מצרים.

ממי ללמוד תורה ודרכי ה', שהרי אביהם יוסף היה מושל בכל ארץ מצרים, והוא היה השליט והמשביר לכל עם הארץ. מתי היה לו זמן לחנך את בניו? רק בשבת קודש, כאשר הוא נח מעבודתו. כל השבוע הוא היה מורה להם מה ללמוד, ובשבת ישב ולמד עמם.

ועם זאת, על אף שלא היה להם תלמוד תורה, לא סבא או בני משפחה, הם לא

צריך האדם להיות אמיתי מאוד - מאוד

וכי היה עולה על הדעת, שיוסף הצדיק לא היה עושה את רצון אביו?

רש"י מבאר: "וְאֶקְבְּרֶה שָׁם" - לא הולכתיה אפילו לבית לחם להכניסה לארץ, וידעתי שיש בליבך עלי, אבל דע לך שעל פי הדיבור קברתיה שם, שתהא לעזרה לכניה, כשיגלה אותם נבוזראדן והיו עוברים דרך שם, יוצאת

וְאֲנִי בְּבֹאֵי מִפְּדֹן מִתָּה עָלַי רָחֵל... וְאֶקְבְּרֶה שָׁם בְּדֶרֶךְ אֶפְרַת (בראשית מה, ז).

כאשר יעקב מבקש מיוסף שלא יקברנו במצרים, הוא עושה זאת בלשון תחנונים (שם מז, כט): "אִם נָא מְצַאֲתִי חַן בְּעֵינֶיךָ שָׁים נָא יָדְךָ תַּחַת יְרְכֵי וְעֲשִׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד וְאֶמַּת אֵל נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרָיִם".

רחמים על ישראל, אך לא נענו תפילותיהם. באה רחל אמנו, והזכירה את החסד העצום שעשתה, בעת שנתנה לאחותה את הסימנים, כדי שלא תתבייש. ביקשה רחל רחמים על בניה, ונענה לה הקב"ה ואמר (ירמיה לא, יד-טו): "מִנְעֵי קוֹלְךָ מִפְּנֵי יְעִינֻדֶּה מִדְּמָעָה פִּי יֵשׁ שָׂכָר לְפַעֲלֶיךָ... וַיֵּשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרֶיךָ נְאֻם ה' וְשָׁבוּ בָנִים לְגִבּוֹלָם".

יעקב סיפר כל זאת ליוסף הצדיק, ורואים אנו כאן יסוד גדול, עד כמה צריך האדם להיות אמיתי מאוד - מאוד, ולפרש ולהבהיר לבניו כל עניין נחוץ, כדי שירגישו שליכו עם ליבם, ולא יהיה, חלילה, חזין ביניהם!

רחל על קברה ובוכה ומבקשת עליהם רחמים... והקב"ה משיבה: יש שכר לפעולתך נאום ה'... ושבו בנים לגבולם".

לא מחמת עצלות, חלילה, ולא בגלל קור וגשם קבר יעקב את רחל בדרך אפרת, אלא היה זה על פי הדיבור. בעת שיוגלו בני ישראל על ידי נבוזראדן, שר הצבא של נבוכדנצר, יעברו בדרך בית לחם ויתפללו על קברה של רחל, ותעמוד רחל ותהיה להם מליצת יושר.

במדרש מובא, שכאשר הגלה נבוזראדן את ישראל, עמדו אבות האומה הקדושים, אברהם יצחק ויעקב, ומשה רבנו, והתפללו וביקשו

לדבוק בקדושה גם בסניבה ירודה

יעקב בארץ מצרים" - על אף שהתגורר במצרים, במקום הטומאה, נשאר בתורתו ויראתו, קדושתו וטהרתו, כמו שהיה בארץ ישראל. "ויחי" מלשון "עץ חיים היא למחזיקים בה". הוא נשאר דבוק בתורה וביראה, אף שהיה בארץ כה טמאה.

האדם אוהב לתרץ את עצמו. 'שערי תירוצים לא ננעלו'... כיצד אני יכול ללמוד תורה ולקיים מצוות כראוי במקום בו אני מתגורר?...

אך התורה מחייבת את האדם להישאר בקדושתו וטהרתו בכל מקום ובכל מצב, וזאת למדנו מיעקב אבינו שאף בהיותו בארץ מצרים - "ויחי יעקב".

ויחי יעקב בארץ מצרים (בראשית מז, כח). מדוע היתה התורה צריכה להשמיענו שיעקב חי "בארץ מצרים", והרי כבר בפרשה הקודמת קראנו שיעקב ירד למצרים.

ונראה כי באה התורה ללמדנו יסוד גדול. אומרים ליהודי: 'מדוע אינך מקיים תורה ומצוות כראוי?' והוא משיב: 'מה אתה רוצה ממני? אם הייתי גר בירושלים או בבני ברק, הייתי מקיים תורה ומצוות כראוי, אבל מה אעשה שאני מתגורר בתל-אביב או בהרצליה, או בכלל - אני נמצא בחו"ל?...'

אומרת לנו התורה הקדושה: "ויחי

”חסד של אמת” - לשם שמים

ואף שבהמשך אומר יעקב ליוסף: **”וְאֲנִי נָתַתִּי לָךְ שְׂכָם אֶחָד עַל אֶחֱיָהּ”**, ופירש רש”י שם: **”לפי שאתה טורח להתעסק בקבורתי, וגם אני נתתי לך נחלה שתקבר בה ואיזו, זו שכם”**, הרי שיעקב נתן ליוסף שכר על כך שהוא התעסק בקבורתו.

מכל מקום, בשעה שביקש יעקב מיוסף שיקבור אותו בארץ ישראל, לא הבטיח לו דבר וגם לא היה בדעתו עדיין לתת לו את שכם, לכן נאמר כאן **”חסד ואמת”**.

וְעֲשִׂיתָ עִמָּדֵי חֶסֶד וְאֱמֻנָה (בראשית מז, כט).
מהו “חסד ואמת”?

פירש רש”י: **”חסד שעושין עם המתים הוא חסד של אמת, שאינו מצפה לתשלום גמול”**.

אומר על כך ה”שפתי חכמים”: אין הכוונה שרק חסד שעושה אדם עם המתים, הוא הנקרא ‘חסד של אמת’, אלא כל חסד שעושה אדם לשם שמים ואין הוא מצפה לתשלום גמול, אף שהוא עושה זאת לאדם חי, גם זה נקרא חסד של אמת.

מעלת מצוות ביקור חולים

הגמרא (נדרים לט ע”ב) אומרת, שהמבקר את החולה - נוטל אחד משישים מחוליו. ואין הכוונה שהמבקר נוטל מהמחלה ונותנה על עצמו, אלא

וַיֵּגֵד לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָנָה יוֹסֵף בָּא אֵלָיךָ וַיִּתְחַזַּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל הַמֶּטֶה
(בראשית מח, ב).

בחוליו. ואילו כאשר הגיע יוסף אומרת התורה: "וַיִּתְחַזַּק יִשְׂרָאֵל וַיָּנֹשֶׁב עַל הַמֶּטֶה", המילה "הַמֶּטֶה" בגימטריא חמישים ותשע, וזאת כיון שיוסף - שהיה בן מזלו של יעקב - נטל אחד משישים מחוליו, ונשארו רק חמישים ותשעה חלקים.

שהוא מסלק מהחולה אחד משישים מהמחלה.

רמז לכך מביא האלשיך הקדוש, שהרי בתחילה נאמר ליוסף "הִנֵּה אָבִיךָ חָלָה", והמלה "הנה" בגימטריא שישים, כלומר יעקב אבינו היה שלם

הצדיקים מתחזקים

אומר על כך "בעל הטורים" דבר נפלא: "שהצדיקים אפילו כשהן חלשים מתחזקים, שנאמר: "וַיִּתְחַזַּק יִשְׂרָאֵל וַיָּנֹשֶׁב עַל הַמֶּטֶה", והרשעים אפילו בתוקפן הן נופלין שנאמר: 'והמן נופל על המטה'".

וַיִּתְחַזַּק יִשְׂרָאֵל וַיָּנֹשֶׁב עַל הַמֶּטֶה (בראשית מה, ב).

המילים "על המטה" מופיעים פעמיים בתנ"ך: האחד בפסוק זה, והשני במגילת אסתר (ז, ח): "והמן נופל על המטה".

ימי השובבים - ימים גדולים להתעלות

היסוד של יוסף הצדיק, כדי להשריש אותו בעם ישראל.

עם סיום פרשת "ויחי", מתחילים ימי השובבים, שזה הזמן בו כל אחד יכול להתעלות ולכלות את היצר הרע הפנימי שלו. יש שמתענים בימים אלו ממוצאי שבת, שלושה ימים רצופים, אבל צריך לדעת כי התיקון האמיתי הוא לעסוק בתורה, ורק מי שהצום אינו מפריע לו לעמול בתורה - יצום ואשריו שעושה כן, אבל מי שבגלל הצום לא ילמד - עדיף שיעסוק בימים אלו בתורה ככל יכולתו.

הכרתי בעל מכולת אחד, שהיה פותח את חנותו השכם בבוקר, בעלות השחר, והיה כל כך עסוק בעבודתו, עד שלא היה לו פנאי לטעום דבר עד הערב. רק בערב, עם סגירת המכולת, היה מתפנה לשבת לאכול ולשתות. כך הוא נהג במשך שנים ארוכות.

כאשר סיפר לי זאת אמרתי לו: "אם

וַיִּשְׁבַּע יוֹסֵף אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פְּקֹד יִפְקֹד אֱלֹקִים אֶתְכֶם וְהֶעֱלֶתֶם אֶת עֲצַמְתִּי מִזֶּה (בראשית נ, כה).

יוסף הצדיק התעצם, ונעשה בבחינת "עצמות יוסף", בזכות ששמר מכל משמר על נושא הקדושה, ועמד בגבורה עילאית בניסיון הגדול שניצב לפתחו עם אשת פוטיפר.

והוא השביע את בני ישראל שיעלו את עצמותיו, את היסוד שלו, וכניסוהו לתוכם, וישמרו על קדושתם וטהרתם, לבל יטמאו עצמם בטומאת מצרים ותועבותיה.

וזהו שאמר להם יוסף: "פְּקֹד יִפְקֹד אֱלֹקִים אֶתְכֶם" - הגאולה מגלות מצרים תהיה רק אם "וְהֶעֱלִיתֶם אֶת עֲצַמְתִּי מִזֶּה אֶתְכֶם" ותשמרו על היסוד, על הקדושה והטהרה, שאני מבקש לנסוך בכם.

זהו גם הביאור בכתוב (שמות יג, ט): "וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצַמֹת יוֹסֵף עִמּוֹ", משה רבנו לקח את עצמות יוסף, את

להימנע מאכילה ושתייה, אם אין הדבר חובה, אך ברגע בו הוא מקבל תענית והדבר חובה, או אז מגיע היצר הרע ומתגבר עליו.

זה כוחו של היצר הרע, שאין הוא מאפשר לאדם לקיים מצוה, ועל כך כבר אמרו רבותינו (קידושין לא ע"א): "גדול מצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה", כפי שביארו שם התוספות: "מי שמצווה ועושה עדיף, לפי שדואג ומצטער יותר פן יעבור, ממי שאין מצווה שיש לו פת בסלו".

בין כה וכה אינך אוכל כל היום, מדוע שלא תקבל על עצמך במנחה ביום הקודם תענית, וכך תוכל להתענות כדת וכדין, והרי כתוב בספרים הקדושים שאם אדם מתענה שבע שנים רצופות, יצר הרע אינו יכול לשלוט עליו. יש לך הזדמנות לנצל את העובדה שאינך אוכל, לקיים דין תענית ולזכות למעלות גבוהות!"

אמר לי אותו חנווני: "אם אקבל עלי תענית, פירושו של דבר, שיהיה לי אסור לאכול ולשתות כל היום, זאת אני לא יכול!" כלומר, הוא יכול

כבוד ויחס מכובד גם לילדים

יעקב אבינו שוכב על ערש דווי, אך כאשר הוא שומע כי יוסף בא לבקר, הוא מתחזק ויושב על המטה.

וכל כך למה?

פירש רש"י: "אמר, אף על פי שהוא בני, מלך הוא ואחלוק לו כבוד, מכאן שחולקין כבוד למלכות". אומנם יוסף היה בנו, אך יעקב אבינו חלק לו כבוד.

לומדים אנו מכאן, כיצד צריך להתייחס לזולת. גם אדם חשוב, הנמצא בכבודו של עולם, צריך לדעת שאם השני זקוק ליחס טוב, עליו להעניק לו אותו. אין אנו יכולים לתאר את חשיבות הדבר של יחס ראוי לשני.

כך הדבר גם ביחס לילדים. ההורים צריכים להעניק להם יחס מכובד, וכן גם בישיבה אנשי הצוות צריכים להתייחס יפה לתלמידים.

היה אצלי יהודי שסיפר לי שבנו לומד בישיבה לצעירים, והוא מסרב ללכת לישיבה.

וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חָלָה (בראשית מה, א).

אמרו חז"ל (בבא מציעא פז ע"א): "עד יעקב לא הוה חולשא, אתא יעקב בעא רחמי והוה חולשא, שנאמר: ויאמר ליוסף הנה אביך חולה".

כלומר, מבריאת העולם עד תקופת יעקב אבינו, לא היה אדם נפטר מתוך חולי. כאשר היה מגיע זמנו למות, היה מתעטש ומת. אמר יעקב אבינו לקב"ה: ריבונו של עולם, מדוע אתה לא נותן אפשרות לאדם להתכונן לפני מותו? הוא צריך לחזור בתשובה ולהשאיר צוואה, ואין זה מן הראוי שימות לפתע פתאום. אמר לו הקב"ה: אתה צודק, וממך אתחיל. אתה לא תמות באופן פתאומי, אלא קודם כל תהיה חולה. זהו שנאמר "הנה אביך חולה".

יעקב אבינו נוטה למות, והנה מודיעים לו שיוסף מגיע. אומרת התורה: "ויתחזק ישראל וישב על המטה".

התורה הקדושה רוצה שנלמד מהטהרה והמידות הטובות של יעקב אבינו. כיצד הוא חלק כבוד לבנו יוסף, ללמדנו כיצד לכבד כל אחד ואחד ולהתייחס אליו כראוי.

קראתי לילד ודיברתי איתו באריכות, עד שהוצאתי ממנו את הסיבה האמיתית לכך שאינו רוצה ללכת ליישיבה. הוא אמר לי שלא מתייחסים אליו כלל, ולכן הוא לא מוצא עניין ביישיבה.

כוחו של חיוך

לקטנים וגם לגדולים. נתינת חיוך אינה מצריכה מאמץ גדול וגם לא השקעה של זמן. בשבריר של שנייה אמרת לאדם שלום עם חיוך, והענקת לו בכך הרבה מאוד!

שמעתי בשם הקדוש הרב ישעיה קרישבסקי הי"ד. ביאור נחמד מדוע טוב מלבין שיניים לחברו יותר ממשקהו חלב, כי לפעמים רוצים לתת לאדם חלב, אך הוא אינו יכול לשתותו משום שכעת הוא בשרי ועליו להמתין שש שעות, מה שאין כן

חֲכִילִי עֵינַיִם מַיִן וְלֶבֶן שְׁנַיִם מִחֶלֶב (בראשית מט, יב).

חז"ל (כתובות קיא ע"ב) למדו מפסוק זה, כי "טוב המלבין שיניים לחברו יותר ממשקהו חלב, שנאמר: 'ולבן שיניים מחלב', אל תקרי לבן שיניים אלא ליבון שיניים".

החיוך שאדם מחייך לחברו, חשוב יותר מליטר חלב שיתן לו...

חיוך לא עולה בכלל כסף, אבל הוא יותר חשוב מאוצרות כסף וזהב. חיוך אפשר לתת לעשירים וגם לעניים,

יום אחד ישבו המלווה והנהג ושוחחו על ענייני עבודה. אמר הנהג למלווה: "אתה צריך לפתוח ולסגור את הדלת בעת הצורך. זה חלק מתפקידך".

באותם ימים, לא היתה אפשרות לפתוח את הדלת בלחיצת כפתור. צריך היה לקום ולגשת אל הדלת, ולפתוח אותה באופן ידני.

המלווה לא הסכים. "מה פתאום שזה יהיה תפקיד שלי? אתה הנהג, ואתה צריך לעשות זאת! גם ככה העבודה הזאת קשה מדי".

הנהג והמלווה לא הצליחו להגיע להסכמה ביניהם, ובאו לדין תורה אצל הגאון רבי בן ציון אבא שאול.

לאחר ששטחו טענותיהם לפניו, אמר הרב אבא שאול למלווה: "אתה יודע איזו זכות עצומה יש לך כשאתה פותח את הדלת? דע לך, שבכך אתה פותח את דלת ההיכל להכניס ספר תורה! הילד הזה, שבא עכשיו ללמוד את התורה הקדושה, הוא ספר תורה חי, והדלת של הטנדר הריהי כדלת ההיכל. איזו שמחה גדולה צריכה

חינוך - אותנו ניתן להעניק לזולת בכל עת ובכל שעה, בלי שום הגבלה.

פעם הובא דיון מעט יוצא דופן לפני רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, שכיהן כראש ישיבת "פורת יוסף" אחר פטירת הגאון רבי יהודה צדקה.

אדם אחד איבד את מקום עבודתו, ובמשך זמן רב חיפש עבודה ולא מצא. לבסוף התחיל לעבוד כמלווה של ילדים בהסעה לתלמוד תורה. העבודה הזאת, שלא הורגל בה, היתה קשה לו. ילדים הם ילדים, פתאום זה קופץ וזה משתולל, זה צועק וזה בוכה, זה מושך לו את המעיל...

ילדים יודעים לנצל הזדמנויות, הם מרגישים בחוש מתי המבוגר האחראי עליהם נתון בחולשה, ולא יכול להשתלט עליהם.

היה קשה מאוד, והאיש הרגיש עצבות וכאב. הוא לא היה יכול לעזוב מאחר והיה זקוק ביותר למשכורת, אבל התסכול שלו הלך וגדל.

פגש אבא אחד את המלווה בבית הכנסת, בתפילת המנחה. אמר האב למלווה: "שמעתי שיש מלווה חדש להסעות. האם זה אתה?"

"כן," ענה המלווה, "זה אני. יש בעיה? עשיתי משהו לא בסדר?"

"דע לך," אמר האב, "הבן שלי לא הסכים ללכת לתלמוד תורה, וכל יום מחדש היתה לנו בעיה איתו. בימים האחרונים הילד ממש שמח לצאת לתלמוד תורה. כל בוקר הוא מבקש שייקחו אותו כבר להסעה."

"לא הבנו מה קורה. שאלנו את הילד מה השתנה, והוא סיפר שיש מלווה חדש, דוד טוב שמאוד אוהב את הילדים, שר עימם שירים ומספר להם סיפורים יפים..."

ראו עד היכן מגיע כוחם של חינוך ומאור פנים.

להיות לך, שאתה זוכה למעמד הזה!" שמע המלווה את דברי הרב, וליבו התמלא שמחה. שוב לא הסכים לוותר על המצוה הגדולה שנפלה בחלקו.

מאותו יום היתה בו רוח חדשה. כל ילד שעלה לטנדר התקבל במאור פנים גדול ובברכת "ברוך הבא, כמה טוב לראות אותך היום!" המלווה הרבה לחייך אל הילדים, חיוך אמיתי מתוך הלב, והילדים אהבו אותו. במהלך הנסיעה היו שרים שיר לכבוד כל אחד מהילדים, וכך התנגנו ברכב "טוב לי תורת פיך", "כי מציון תצא תורה", "הושיע את עמך וברך את נחלתך" ... איזו שמחה היתה לילדים. לעיתים גם היה מספר להם תוך כדי הנסיעה סיפורי צדיקים.

ימים ספורים לאחר התפנית הגדולה,

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמהה סוליקה

לרפואת: רמי בן חיה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ורחם הי"ו, ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו, אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו, התינוקת נטע בת ג'וזנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איזה ז"ל, מרים בת זהרה ז"ל,

מזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,

לאה בת פנינה ז"ל, מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,

יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל, ת.נ.צ.ב.ה.